

คุณภาพชีวิตของผู้อาศัยอยู่ในโครงการที่ดำเนินการโดยภาครัฐ โครงการบ้านเอื้ออาทรนนทบุรี (กันตนา)

Quality of Life of Dwellers Residing in State Run Project Nonthaburi Low Cost Housing Project (Kantana)

นิตยระดี วงษ์สวัสดิ์¹

Nitradee Wongsawat¹

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของผู้อาศัยอยู่ในโครงการที่ดำเนินการโดยภาครัฐ โครงการบ้านเอื้ออาทรนนทบุรี (กันตนา) 2) เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้อาศัยอยู่ในโครงการที่ดำเนินการโดยภาครัฐ โครงการบ้านเอื้ออาทรนนทบุรี (กันตนา) 3) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตกับลักษณะของชุมชน สัมพันธภาพในครอบครัวและการสนับสนุนทางสังคมของผู้อาศัยอยู่ในโครงการที่ดำเนินการโดยภาครัฐ โครงการบ้านเอื้ออาทรนนทบุรี (กันตนา) กลุ่มตัวอย่างคือผู้อาศัยอยู่ในโครงการบ้านเอื้ออาทรนนทบุรี (กันตนา) จำนวน 310 คน ที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวและการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัย พบว่า 1) ผู้อาศัยอยู่ในโครงการที่ดำเนินการโดยภาครัฐ โครงการบ้านเอื้ออาทรนนทบุรี (กันตนา) มีระดับคุณภาพชีวิตโดยรวมอยู่ที่ระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.16$) ปัญหาของผู้อาศัยอยู่ในโครงการฯ เป็นปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ เสียงดัง ความสะอาด ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน กลิ่นเหม็น การปฏิบัติที่ผิดกฎระเบียบและโครงสร้างของอาคาร ปัญหาด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ได้แก่ ปัญหาการบริหารงานและการเปลี่ยนนิติบุคคลบ่อย ปัญหาการแทรกแซงจากการเมืองท้องถิ่น 2) ผลการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิต พบว่า ผู้อาศัยอยู่ในโครงการที่มีเพศ อายุ สถานภาพการสมรส จำนวนผู้อยู่อาศัย สถานภาพการเป็นสมาชิกชมรม/กลุ่มแตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตในการอยู่อาศัยในโครงการฯ ไม่แตกต่างกัน แต่ผู้อาศัยอยู่ในโครงการฯ ที่มีระดับการศึกษา สถานภาพการทำงาน รายได้ ระยะเวลาอยู่อาศัยและการร่วมกิจกรรมชุมชนแตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตในการอยู่อาศัยในโครงการฯ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่า ลักษณะของชุมชน สัมพันธภาพในครอบครัวและการสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01

คำสำคัญ : คุณภาพชีวิต, โครงการบ้านเอื้ออาทร

Abstract

The objectives of this research were (1) to study the levels of quality of life of dwellers residing in state run project Nonthaburi low cost housing project (Kantana), (2) to comparatively study the quality of life of dwellers residing in the state run project (Kantana) and (3) to test the relationship between quality of life and society's character, family relations and social support of dwellers residing in state run project Nonthaburi low cost housing project (Kantana). The sample size of this study was 310 dwellers residing in state run project Nonthaburi low cost housing project (Kantana), by Multi-stage Sampling. The data were analyzed by percentage, mean, standard deviation, one way ANOVA and correlation analysis. The research results were as follows; 1) The dwellers residing in state run project Nonthaburi low cost housing project (Kantana), had average quality of life at a moderate level ($\bar{x} = 3.16$). The environmental problems of the dwellers in the project consisted of noisy sound, cleanliness, safety in life and property, offensive smell, deregulation and building structure. The social relation problems consisted of management problem, changing of juristic persons and local community intervention. 2) The result of comparative study of the quality of life of dwellers residing in state run project Nonthaburi low cost housing project (Kantana) classified by general information; gender, age, marital status, number of dwellers, member status was found that quality of life of dwellers was not different. The result of comparative study of the quality of life of dwellers on education, working status, income, duration of residing and activity participation was found that the quality of life of dwellers was statistically significant differences at .05 level. and 3) The result of relations analysis was found that the society character, family relations and social support had related to quality of life with statistical significance at 0.1 level.

Keywords: Quality of life, Low cost housing project

บทนำ

ที่อยู่อาศัยเป็นหนึ่งในปัจจัยที่มีความจำเป็นแก่การดำรงชีวิตของมนุษย์ ซึ่งต่างก็มีความปรารถนาในชีวิตที่เหมือนกันคือการมีบ้านอาศัยเป็นของตนเองเพื่อความมั่นคงในชีวิต เราใช้บ้านเป็นที่พักอาศัยพักผ่อนหลับนอนและทำกิจกรรมต่าง ๆ ในครอบครัว บ้านจึงเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างชีวิต การเริ่มต้นชีวิตที่ดีย่อมจะนำไปสู่นาคตที่ดีทั้งต่อตนเอง สังคมและประเทศ มีคนจำนวนมากที่มีความปรารถนาจะมีบ้านเป็นของตนเองแต่ยังไม่สามารถบรรลุถึงความปรารถนานั้นได้ เพราะมีฐานะยากจน ปัญหาการขาดแคลนที่อยู่อาศัยของประชาชนจัดเป็นปัญหาทางสังคม โดยเฉพาะกับประเทศกำลังพัฒนาอันเป็นผลมาจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรอย่างรวดเร็วและส่งผลต่อความต้องการด้านที่อยู่อาศัยเพิ่มมากขึ้น การขาดแคลนที่อยู่อาศัยก่อให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมา เช่น ปัญหาชุมชนแออัด แห้งเสื่อมโทรมและนำไปสู่ปัญหาสุขภาพอนามัย ปัญหายาเสพติด การค้ามนุษย์ ปัญหาอาชญากรรมและปัญหาอื่น ๆ ซึ่งมีผลต่อสวัสดิภาพของประชาชนและเป็นการบั่นทอนความเจริญก้าวหน้าทั้งของประชาชนและต่อประเทศชาติ

กรณีประเทศไทย ปัญหาการขาดแคลนที่อยู่อาศัยได้เริ่มดำเนินการแก้ไขโดยภาครัฐ ซึ่งได้เล็งเห็นถึงความสำคัญตั้งแต่ปี พ.ศ. 2493 โดยให้หน่วยงาน เช่น กองเคหะสถานสงเคราะห์และสำนักงานอาคารสงเคราะห์ ซึ่งต่อมาได้จัดตั้งเป็นการเคหะแห่งชาติ พัฒนาที่อยู่อาศัยให้ประชาชนได้เช่าหรือเช่าซื้อและให้ความช่วยเหลือด้านการเงินแก่บุคคล ที่ต้องการที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง (การเคหะแห่งชาติ, 2544) ปัญหาการขาดแคลนที่อยู่อาศัยได้ทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531 เนื่องจากอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศอยู่ในระดับสูงอย่างต่อเนื่องประกอบกับในช่วงเวลาดังกล่าวได้มีการเก็งกำไรในภาคอสังหาริมทรัพย์ทำให้ราคาที่อยู่อาศัยได้ปรับราคาสูงขึ้นอย่างมาก ปัญหาการขาดแคลนที่อยู่อาศัยของชนชั้นได้สะท้อนถึงสภาพการขาดแคลนที่อยู่อาศัยที่ได้มาตรฐานภายในชุมชนที่มีสภาพแวดล้อมที่ดีของประชาชนผู้ด้อยโอกาสและผู้มีรายได้น้อยรวมทั้ง

การไม่มีความสามารถในการผ่อนชำระเพื่อเช่าซื้อที่อยู่อาศัย ประชาชนผู้มีรายได้น้อยส่วนใหญ่ได้เช่าที่อยู่อาศัยที่มีลักษณะต่ำกว่ามาตรฐานทั้งในด้านขนาดและคุณภาพ การก่อสร้าง ตลอดจนสภาพแวดล้อมที่ก่อให้เกิดสภาพการอยู่อาศัยและการกระจุกของที่อยู่อาศัยที่ไม่เหมาะสมซึ่งได้ส่งผลให้คุณภาพชีวิตของผู้อยู่อาศัยต่ำกว่ามาตรฐาน (เอกชัย สุภวิทย์ภักดิ์, 2546: 1) ดังนั้นเพื่อให้ประชาชนผู้มีรายได้น้อยมีโอกาสเช่าซื้อที่อยู่อาศัยที่ได้มาตรฐานในระดับราคาที่สามารถรับภาระได้ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตนเอง และส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจ อันจะทำให้ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนพัฒนาให้เกิดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ กระบวนการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์และกระทรวงการคลังได้ร่วมกันแก้ไขปัญหาการขาดแคลนที่อยู่อาศัยโดยมอบหมายให้การเคหะแห่งชาติ ธนาคารอาคารสงเคราะห์และบรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย (บสท.) ร่วมกันวางแผนจัดสร้างที่อยู่อาศัยที่เรียกว่า “บ้านเอื้ออาทร” ให้กับผู้ด้อยโอกาส ผู้ที่มีฐานะยากจนและผู้ที่มีรายได้น้อย เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงในการอยู่อาศัย การจัดสร้างที่อยู่อาศัยที่ได้มาตรฐานในชุมชนที่มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม พร้อมระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการที่จำเป็น ในระดับราคาที่ผู้มีรายได้น้อยสามารถเช่าซื้อได้ เพื่อเสริมสร้างสายสัมพันธ์อันดีระหว่างสมาชิกในครอบครัว ชุมชนและสังคม โดยผลที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการบ้านเอื้ออาทร ประชาชนกลุ่มผู้ด้อยโอกาสและผู้มีรายได้น้อยได้รับการยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น ด้วยการสร้างความมั่นคงด้านการอยู่อาศัย ที่ได้มาตรฐานในชุมชนที่มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมพร้อมระบบสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ ในด้านสังคม โครงการบ้านเอื้ออาทรจะช่วยส่งเสริมให้เกิดกระบวนการประสานสายสัมพันธ์อันดีระหว่างคนในครอบครัว ชุมชนและสังคม มีความเข้มแข็ง มีคุณภาพและร่วมกันพัฒนาชุมชน จากการที่ประชาชนมีที่อยู่อาศัยที่ได้มาตรฐานถูกสุขลักษณะซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนมีสุขภาพแข็งแรง รัฐประหยดงบประมาณในการดูแลสุขภาพของประชาชนและได้ทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน

การเคหะแห่งชาติเป็นหน่วยงานของรัฐ ที่มีหน้าที่ในการบริหารจัดการโครงการบ้านเอื้ออาทร ตั้งแต่การดำเนินการก่อสร้างบริหารการขายตลอดจนการดูแลหลังการขายแก่ผู้ที่ซื้อโครงการบ้านเอื้ออาทร ซึ่งต่อมาได้มีการร้องเรียนถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากการอยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรทั้งอาคารชุดและบ้านเดี่ยว โดยผ่านทางกระดานแสดงความคิดเห็นทางเว็บไซต์ของการเคหะแห่งชาติ (<http://lawnha.nha.co.th/crm/board.php>) เช่น ปัญหากลิ่นน้ำเน่าเสียจากบ่อบำบัด หลังคาแตก กระเบื้องปูพื้นระเบิด ฝนรั่ว ประตูบวม ห้องน้ำซึม น้ำไม่ไหล ห้องถูกจัด ไม้มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เป็นแหล่งมั่วสุมเล่นการพนัน ยาเสพติด สอดคล้องกับการศึกษาของปัฐวิน วงศ์เสถียร, ปิตุภูมิ ยศปัญญาและเฉลิมพล ศรีสุทธิกุล (2547) ศึกษาความพึงพอใจของลูกบ้านเอื้ออาทรรังสิต คลอง 3 พบว่า คุณภาพของการก่อสร้างเป็นปัญหาที่ระดับมากที่สุด รองลงมาปัญหาการรั่วซึมในห้องน้ำและหลังคา การรักษาความสะอาดในชุมชนและการแก้ไขปัญหาข้อร้องเรียนของเจ้าหน้าที่ล่าช้าเอกสิทธิ์ ผาคำ (2551) ได้ประเมินผลการดำเนินงานของโครงการบ้านเอื้ออาทรในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ความคาดหวังของผู้ซื้อบ้านในโครงการบ้านเอื้ออาทรอยู่ที่ระดับมากทุกด้าน แต่เมื่อเข้าอยู่แล้วพบว่าความพึงพอใจต่อโครงการฯ อยู่ที่ระดับต่ำ ด้านมาตรฐานและรูปแบบของอาคาร สภาพแวดล้อมของชุมชน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนและ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน กฤติยา อนุวงศ์ (2554) พบว่าประชาชนในชุมชนขาดความสามัคคี ขาดการมีส่วนร่วมให้ความร่วมมือในกิจกรรมน้อย ครอบครัวขาดความอบอุ่น มีปัญหาครอบครัว บุตรหลานไม่ได้รับการศึกษาจับกลุ่มมั่วสุมสังเวยสัง คติยาเสพติด โครงการฯ ไม่มีกิจกรรมสนับสนุนความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว ซึ่งปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น ย่อมส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทร

โครงการบ้านเอื้ออาทรเป็นโครงการที่ดำเนินการโดยภาครัฐ โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงในด้านที่อยู่อาศัยที่ได้มาตรฐานในชุมชนที่มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมพร้อมระบบ

สาธารณูปโภค สาธารณูปการ เพื่อช่วยให้ประชาชนผู้มีรายได้น้อยสามารถเช่าซื้อและมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง โดยผลที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการฯ ประชาชนกลุ่มผู้ด้อยโอกาสและผู้มีรายได้น้อย ได้รับการยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น แต่จากการร้องเรียนของผู้อาศัยอยู่ในโครงการบ้านเอื้ออาทรผ่านทางกระดานแสดงความคิดเห็นทางเว็บไซต์ของการเคหะแห่งชาติ (<http://lawnha.nha.co.th/crm/board.php>) ตลอดจนผลการศึกษาวิจัย ปัฐวิน วงศ์เสถียร, ปิตุภูมิ ยศปัญญาและเฉลิมพล ศรีสุทธิกุล (2547) เอกสิทธิ์ ผาคำ (2551) และกฤติยา อนุวงศ์ (2554) ได้พบปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากการอยู่อาศัยในโครงการที่ดำเนินการโดยภาครัฐ ได้ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาถึงระดับคุณภาพชีวิตของผู้อยู่อาศัยในโครงการที่ดำเนินการโดยภาครัฐ โครงการบ้านเอื้ออาทรนนทบุรี (กันตนา) เพื่อเป็นแนวทางเสนอแนะ ปรับปรุง แก้ไขเกี่ยวกับการกำหนดโครงการพัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้อยู่อาศัยในโครงการที่ดำเนินการโดยภาครัฐ โครงการบ้านเอื้ออาทรนนทบุรี (กันตนา) และโครงการที่ดำเนินการโดยภาครัฐ โครงการอื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของผู้อาศัยอยู่ในโครงการที่ดำเนินการโดยภาครัฐ โครงการบ้านเอื้ออาทรนนทบุรี (กันตนา)
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้อาศัยอยู่ในโครงการที่ดำเนินการโดยภาครัฐ โครงการบ้านเอื้ออาทรนนทบุรี (กันตนา) จำแนกตามลักษณะทั่วไป
3. เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตกับลักษณะของชุมชน สมพันธภาพในครอบครัวและการสนับสนุนทางสังคมของผู้อาศัยอยู่ในโครงการที่ดำเนินการโดยภาครัฐ โครงการบ้านเอื้ออาทรนนทบุรี (กันตนา)

สมมติฐานการวิจัย

1. ลักษณะทั่วไปที่แตกต่างกันมีผลให้คุณภาพชีวิตของผู้อาศัยอยู่ในโครงการที่ดำเนินการโดยภาครัฐ

โครงการบ้านเอื้ออาทรนนทบุรี (กันตนา) แตกต่างกัน

2. คุณภาพชีวิตของผู้อาศัยอยู่ในโครงการที่ดำเนินการโดยภาครัฐ โครงการบ้านเอื้ออาทรนนทบุรี (กันตนา) มีความสัมพันธ์กับลักษณะของชุมชนสัมพันธ์ภาพในครอบครัวและการสนับสนุนทางสังคม

วิธีการศึกษา

การศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้อยู่อาศัยในโครงการที่ดำเนินการโดยภาครัฐ โครงการบ้านเอื้ออาทรนนทบุรี (กันตนา) เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research)

ประชากรคือจำนวนหน่วยที่พักอาศัยในโครงการที่ดำเนินการโดยภาครัฐ โครงการบ้านเอื้ออาทรนนทบุรี (กันตนา) อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี จำนวน 1,305 หน่วย กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการหาขนาดตัวอย่างของ Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 306 หน่วย ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาจำนวน 310 หน่วย การสุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป หมายถึง ข้อมูลพื้นฐานของตัวแทนครัวเรือนในการตอบแบบสอบถามซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา สถานภาพการทำงาน รายได้ครัวเรือน ระยะเวลาที่อยู่อาศัย จำนวนผู้อยู่อาศัย สถานภาพ การเป็นสมาชิก ชมรม/กลุ่มในชุมชน การเข้าร่วมกิจกรรมหรืออาสาสมัครในชุมชน ลักษณะชุมชนที่อยู่อาศัย

ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านสัมพันธ์ภาพในครอบครัว มีจำนวน 16 ข้อ เป็นคำถามชนิดให้เลือกตอบ โดยเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ คือ เป็นประจำ บางครั้ง และไม่เคย มีค่าเท่ากับ 3, 2 และ 1

ส่วนที่ 3 ข้อมูลการสนับสนุนทางสังคม มีจำนวน 16 ข้อ เป็นคำถามชนิดให้เลือกตอบ โดยเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ คือ เป็นประจำ บางครั้ง และไม่เคย มีค่าเท่ากับ 3, 2 และ 1

เกณฑ์การแปลความหมายส่วนที่ 2 และ 3 ได้

กำหนดช่วงคะแนนและความหมายเป็น 3 ระดับ ดังนี้

2.34 - 3.00 หมายถึง การสนับสนุนอยู่ในระดับสูง

1.67 - 2.33 หมายถึง การสนับสนุนอยู่ในระดับปานกลาง

1.00 - 1.66 หมายถึง การสนับสนุนอยู่ในระดับต่ำ

ส่วนที่ 4 คุณภาพชีวิตของผู้อยู่อาศัยในโครงการที่ดำเนินการโดยภาครัฐ โครงการบ้านเอื้ออาทรนนทบุรี (กันตนา)

ตามแบบประเมินคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลก ชุดย่อฉบับภาษาไทย (WHOQOL-BREF-THAI) มีจำนวน 26 ข้อ เป็นคำถามชนิดให้เลือกตอบ โดยเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด มีค่าเท่ากับ 5, 4, 3, 2 และ 1

การแปลความหมายคะแนนแบบวัดคุณภาพชีวิต WHOQOL-BREF-THAI นี้ให้ระดับคุณภาพชีวิตแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

3.68 - 5.00 หมายถึง คุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดี

2.34 - 3.67 หมายถึง คุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง

1.00 - 2.33 หมายถึง คุณภาพชีวิตอยู่ในระดับไม่ดี

สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย เลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สถิติทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปร 2 ตัว (Independent Sample t -Test) การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of variance: ANOVA) ทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

ผลการศึกษา

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป พบว่า พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 57.1 มีอายุมากกว่า 40 ปี ร้อยละ 39.4 มีสถานภาพสมรสแล้ว ร้อยละ 60.3 มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. ร้อยละ 25.8 สถานภาพการทำงานส่วนใหญ่เป็นพนักงานบริษัท ร้อยละ 45.5 มีรายได้รวมต่อเดือนของครัวเรือน 10,001 - 20,000 บาท ร้อยละ 54.5 ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในโครงการฯ 3 ปี ร้อยละ 29.4 จำนวนผู้อยู่อาศัย 2 คน ร้อยละ 33.9 ส่วนใหญ่ไม่เป็นสมาชิกของกลุ่มหรือชมรมในชุมชน ร้อยละ 89.7 ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมหรืออาสาสมัครในชุมชน ร้อยละ 56.5 ลักษณะของชุมชนที่อยู่อาศัยโดยรวมอยู่ที่ระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.24$)

2. สัมพันธภาพในครอบครัว พบว่า โดยรวมมีสัมพันธภาพในครอบครัวอยู่ที่ระดับดี ($\bar{x} = 2.35$) ผลการศึกษารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับดี 3 ด้าน เมื่อเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ มากที่สุด ด้านการมีส่วนร่วมในการปรึกษาหรือตัดสินใจเรื่องสำคัญของครอบครัว ($\bar{x} = 2.48$) รองลงมา ด้านการมีความรัก ความเคารพและนับถือต่อกัน ($\bar{x} = 2.43$) และด้านการมีกิจกรรมร่วมกันในครอบครัว ($\bar{x} = 2.36$) สัมพันธภาพในครอบครัวที่ระดับปานกลาง 1 ด้าน คือ สัมพันธภาพในครอบครัวด้านการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข และแก้ปัญหาการขัดแย้งด้วยเหตุผล ($\bar{x} = 2.14$)

3. การสนับสนุนทางสังคมของผู้อาศัยอยู่ในโครงการที่ดำเนินการโดยภาครัฐ โครงการบ้านเอื้ออาทรนนทบุรี (กันตนา) พบว่า การสนับสนุนทางสังคมโดยรวมอยู่ที่ระดับปานกลาง ($\bar{x} = 1.96$) ผลการศึกษารายด้านของการสนับสนุนทางสังคม พบว่า การสนับสนุนทางสังคมที่ระดับสูงมีอยู่ 1 ด้าน ที่ระดับปานกลาง 2 ด้าน และที่ระดับต่ำ 1 ด้าน เมื่อเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ที่ระดับสูง การสนับสนุนทางสังคมของสมาชิกครอบครัว ($\bar{x} = 2.34$) ที่ระดับปานกลาง การสนับสนุนทางสังคมจากญาติ / พี่น้อง ($\bar{x} = 2.20$) และการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน / เพื่อนบ้าน ($\bar{x} = 1.78$) และที่ระดับต่ำคือการสนับสนุนทางสังคมจากตัวแทนภาครัฐ ($\bar{x} = 1.55$)

4. คุณภาพชีวิตของผู้อยู่อาศัยในโครงการที่ดำเนินการโดยภาครัฐ โครงการบ้านเอื้ออาทรนนทบุรี (กันตนา) ทั้ง 5 ด้านโดยรวมอยู่ที่ระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ มากที่สุด คุณภาพชีวิตด้านจิตใจ ($\bar{x} = 3.49$) รองลงมา คุณภาพชีวิตด้านร่างกาย ($\bar{x} = 3.34$) คุณภาพชีวิตด้านสัมพันธภาพทางสังคม ($\bar{x} = 3.18$) คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{x} = 2.97$) และหมวดทั่วไป ($\bar{x} = 2.80$) (ดังแสดงในตารางที่ 1)

ตารางที่ 1

คุณภาพชีวิต	\bar{x}	S.D.	ระดับ
4.1 หมวดทั่วไป	2.80	0.63	ปานกลาง
4.2 ด้านร่างกาย	3.34	0.49	ปานกลาง
4.3 ด้านจิตใจ	3.49	0.45	ปานกลาง
4.4 ด้านสัมพันธภาพทางสังคม	3.18	0.59	ปานกลาง
4.5 ด้านสิ่งแวดล้อม	2.97	0.10	ปานกลาง
โดยรวม	3.16	0.38	ปานกลาง

5. ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของ ผู้ที่อาศัยอยู่ในโครงการที่ดำเนินการโดยภาครัฐ โครงการบ้านเอื้ออาทรนนทบุรี (กันตนา) จำแนกตามข้อมูลลักษณะทั่วไป พบว่า ผู้อาศัยอยู่ในโครงการที่ดำเนินการโดยภาครัฐ โครงการบ้านเอื้ออาทรนนทบุรี (กันตนา) ที่มีเพศ อายุ สถานภาพสมรส จำนวนผู้อยู่อาศัย สถานภาพการเป็นสมาชิกชมรม/กลุ่ม ต่างกัน มีคุณภาพชีวิตในการอยู่อาศัยในโครงการฯ ไม่แตกต่างกัน ผู้อาศัยอยู่ในโครงการที่ดำเนินการโดยภาครัฐ โครงการบ้านเอื้ออาทรนนทบุรี (กันตนา) ที่มีระดับการศึกษา สถานภาพการทำงาน รายได้ ระยะเวลาอยู่อาศัย การเข้า

ร่วมกิจกรรมชุมชนต่างกัน มีคุณภาพชีวิตในการอยู่อาศัยในโครงการฯ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. ลักษณะของชุมชนกับคุณภาพชีวิตมีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 ($r = .171, p < .01$) สัมพันธภาพในครอบครัวกับคุณภาพชีวิตมีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 ($r = .225, p < .01$) และการสนับสนุนทางสังคมกับคุณภาพชีวิตมีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 ($r = .310, p < .01$) (ดังตารางที่ 2)

ตารางที่ 2

ตัวแปรที่วิเคราะห์ความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	p-value
1. ลักษณะของชุมชน	.171**	.003
2. สัมพันธภาพในครอบครัว	.225**	.000
3. การสนับสนุนทางสังคม	.310**	.000

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

อภิปรายผล

การศึกษาในครั้งนี้ พบว่า คุณภาพชีวิตของผู้อยู่อาศัยในโครงการที่ดำเนินการโดยภาครัฐ โครงการบ้านเอื้ออาทรนนทบุรี (กันตนา) มีคุณภาพชีวิตอยู่ที่ระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านจิตใจมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.49$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้อาศัยอยู่ในโครงการฯ มีสัมพันธภาพในครอบครัวอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 2.35$) และได้รับการสนับสนุนทางสังคม

ของสมาชิกครอบครัวอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 2.34$) ทำให้มีจิตใจที่เข้มแข็งสามารถต่อสู้กับอุปสรรคและปัญหาต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี อัจฉรา นวจินดาและกาญจนา ลุศนันท์ (2543: 242) กล่าวว่า ความผูกพัน ความรัก ความเข้าใจ การให้อภัยซึ่งกันและกัน ตลอดจนการปฏิบัติต่อกันอย่างอบอุ่น ระหว่าง สามี-ภรรยา ลูก และญาติพี่น้อง ถ้าครอบครัวใดมีความสัมพันธ์อันดีและมีความสามัคคีเป็น

อันหนึ่งอันเดียวกัน ก็จะเป็นเหมือนเกราะที่คุ้มครองสมาชิกในครอบครัวให้เกิดความมั่นคงและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข สำหรับคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมพบว่ามีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 2.97$) ซึ่งเกิดจากปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมในโครงการบ้านเอื้ออาทรนนทบุรีที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของผู้อยู่อาศัยในโครงการดังกล่าว เช่น ปัญหาด้านมลพิษทางเสียงที่ส่งผลกระทบต่อที่พักผ่อนหลับนอนทำให้ การนอนหลับไม่เพียงพอซึ่งมีผลต่อสุขภาพและการทำงาน ปัญหาด้านขยะและสิ่งปฏิกูล ที่เกิดจาก การทิ้งขยะไม่เป็นที่ จำนวนถังขยะมีน้อยไม่เพียงพอกับปริมาณขยะหน่วยงานที่เก็บขยะไม่ได้มาเก็บขยะทุกวันทำให้มีขยะตกค้างส่งกลิ่นเหม็นและมีหนูเกิดขึ้นในโครงการฯ ตลอดจนปัญหาเสาเสตด ความไม่มั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เหล่านี้ส่งผลให้คุณภาพชีวิตของผู้อาศัยอยู่ในโครงการฯ มีคุณภาพชีวิตอยู่ที่ระดับปานกลาง

การวิเคราะห์เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้อาศัยอยู่ในโครงการฯ จำแนกตามลักษณะทั่วไป พบว่าด้านที่คุณภาพชีวิตไม่แตกต่างคือ เพศ อายุ สถานภาพสมรส การเป็นสมาชิกชมรม /กลุ่ม อาจเป็นเพราะผู้อาศัยที่อยู่ในสังคมเดียวกันเมื่อมีปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมเกิดขึ้นในชุมชนก็ย่อมส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทางเสียง เสียงดังจากเครื่องขยายเสียง เสียงรถมอเตอร์ไซด์ของเด็กวัยรุ่น ทุกหน่วยที่อาศัยยอมได้ยืมเหมือนกัน กลิ่นเหม็นจากขยะสิ่งปฏิกูลยอมส่งกลิ่นโดยไม่สามารถแยกได้ว่าเพศใดจะได้รับกลิ่นมากกว่ากัน ส่วนด้านที่คุณภาพชีวิตแตกต่างกัน คือ การศึกษาโดยพบว่าผู้อาศัยอยู่ในโครงการที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีคุณภาพชีวิตดีกว่าผู้ที่ไม่ได้รับการศึกษา อาจเป็นเพราะผู้อาศัยอยู่ในโครงการที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีย่อมมีโอกาสในการเข้าถึงแหล่งงานที่ดีกว่า การได้รับผลตอบแทนจากการทำงานที่มากกว่าย่อมมีความเป็นอยู่ที่ดีกว่าผู้ที่ไม่ได้รับการศึกษา ด้านรายได้ พบว่า ผู้อาศัยที่มีรายได้มากกว่า 50,000 บาท มีคุณภาพชีวิตที่ดีกว่าผู้อาศัยที่มีรายได้ต่ำกว่า 30,000 บาท อาจเป็นเพราะผู้อาศัยที่มีรายได้ที่มากกว่าทำให้มีโอกาสในการบริโภคสินค้าที่มีคุณภาพ มีความปลอดภัย มีสิ่งตอบสนองความสะดวกสบายในการดำเนินชีวิต ทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีกว่าผู้ที่มีรายได้ต่ำ ด้านระยะเวลาที่อยู่อาศัยในโครงการ พบว่า ผู้ที่อาศัยอยู่ในโครงการฯ น้อยกว่า 1 ปี มีคุณภาพชีวิตดีกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในโครงการ 1 ปีและ 3 ปี อาจเป็นเพราะปัญหาบางปัญหาเช่นปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมในโครงการฯ จะมีความรุนแรงในช่วงเวลาที่เพิ่งเปิดโครงการฯ และคลี่คลายลงเมื่อเวลาผ่านไป เช่น การจัดห้องพักของผู้ที่อาศัยอยู่ในโครงการฯ โดยพบว่าในช่วงที่เปิดโครงการฯ ใหม่ ๆ มีผู้พักอาศัยจำนวนน้อยตอนเช้าออกจากบ้านกลับมาอีกครั้งในตอนเย็นดังนั้นในช่วงเวลากลางวันไม่มีผู้คนทำให้มีจางซีพวงจัดห้องขโมยทรัพย์สินและเมื่อเวลาผ่านไปมีผู้พักอาศัยในโครงการฯ

มากขึ้นมีเพื่อนบ้านช่วยกันสอดส่องดูแลทำให้ปัญหานี้หมดไปจากโครงการฯ ดังนั้นผู้ที่เข้ามาอยู่อาศัยน้อยกว่า 1 ปี จึงมีคุณภาพชีวิตด้านความปลอดภัยจากการถูกจัดห้องพักมากกว่าผู้ที่อยู่อาศัยในโครงการมากกว่า 1 ปี และ 3 ปี นอกจากนี้ปัญหาด้านอื่น ๆ ที่พบในโครงการฯ ก็ได้รับการแก้ไขโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไปบ้างแล้ว ดังนั้น ผู้ที่เข้ามาอยู่ใหม่จะไม่พบปัญหาแล้วและทางโครงการฯ ได้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพชีวิต เช่น การเดินแอโรบิคที่เพิ่งมีขึ้นเมื่อต้นปี 2556 เป็นต้น ด้านการเข้าร่วมกิจกรรม พบว่ากลุ่มผู้อาศัยอยู่ในโครงการฯ ที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมมีคุณภาพชีวิตที่ดีกว่ากลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรม อภิปรายได้ว่าเกณฑ์การประเมินคุณภาพชีวิตมีหลายเกณฑ์ เช่น การศึกษา เศรษฐกิจ สุขภาพ สิ่งแวดล้อม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มผู้อาศัยอยู่ในโครงการฯ ที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมอาจจะเป็นกลุ่มมีการศึกษาสูง มีงานทำ มีรายได้สูงก็อาจจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีกว่ากลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรม

ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของชุมชนกับคุณภาพชีวิต พบว่า การสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตที่ระดับปานกลาง($r = .310$) อาจเป็นเพราะการสนับสนุนทางสังคมมีแนวโน้มที่จะทำให้คุณภาพชีวิตด้านร่างกายด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคมและด้านสิ่งแวดล้อมดีขึ้น การสนับสนุนทางสังคมจากสมาชิกในครอบครัว เพื่อนบ้านและญาติพี่น้องคือการช่วยเหลือและดูแลกันจากคนในชุมชนเอง ซึ่งการที่ชุมชนต่างมีส่วนร่วมในการสนับสนุนทางสังคมในด้านต่าง ๆ ให้กับตัวบุคคล ย่อมนำคุณภาพชีวิตที่ดีมาสู่ผู้ที่ได้รับการสนับสนุนในที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. กรณีปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมในชุมชน ผู้ศึกษาเห็นว่าการเคหะแห่งชาติควรจัดให้มีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้คุณภาพชีวิตของผู้ที่อาศัยอยู่ในโครงการบ้านเอื้ออาทรนนทบุรี (กันตนา) มีระดับคุณภาพชีวิตที่สูงขึ้นโดยส่งเสริมในด้านการจัดกิจกรรมให้ผู้อาศัยอยู่ใน

โครงการฯ ได้มีโอกาสในการเข้าร่วมในกิจกรรมชุมชน ผลการศึกษาพบว่าผู้อาศัยอยู่ในโครงการฯ ส่วนมาก ไม่ได้เป็นสมาชิกชมรม/กลุ่มในชุมชนและไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมหรืออาสาสมัครในชุมชน ทำให้ขาดความร่วมมือ ความสามัคคี เป็นสังคมที่อ่อนแอคนในสังคมต่างคนต่างอยู่ การพัฒนาให้ผู้ที่อยู่อาศัยอยู่ในโครงการฯ มีคุณภาพชีวิตที่สูงขึ้นโดยการส่งเสริมในด้านการจัดกิจกรรมในชุมชน เช่น การส่งเสริมกิจกรรมตำรวจบ้าน จะช่วยในการแก้ปัญหาความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน กิจกรรมรณรงค์ในด้านการรักษาความสะอาด อาจจัดให้มีการประกวดเรื่องความสะอาดประจำอาคาร การมีป้ายประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่าง ๆ ของหมู่บ้าน ตลอดจนการสร้างบรรยากาศของความร่วมมือในการดำเนินงานเพื่อส่วนรวมของชุมชน

2. จากการศึกษาความสัมพันธ์ สัมพันธภาพ ในครอบครัวและการสนับสนุนทางสังคมจากสมาชิกครอบครัว พบว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพชีวิต ผู้ศึกษาเห็นว่า ควรมีการส่งเสริมให้เกิดชมรมครอบครัวสัมพันธ์ขึ้นในชุมชน มีการประกวดพ่อแม่ ลูกตัวอย่างในชุมชน เพื่อส่งเสริมให้ความสัมพันธ์ระดับครอบครัว แน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้นมีการชี้ให้เห็นถึงการแสดงบทบาทที่เหมาะสมของสมาชิกในครอบครัว

เพื่อเป็นแบบอย่างให้เพื่อนสมาชิกในชุมชน และการมีครอบครัวที่อบอุ่นก็จะนำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป

3. ควรขยายขอบเขตของการศึกษาให้ครอบคลุมโครงการของการเคหะแห่งชาติให้มากขึ้นเพื่อสะท้อนความเป็นอยู่ที่แท้จริงของชาวชุมชน การเคหะฯ และควรมีการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชนในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด และเปรียบเทียบระหว่างชุมชนที่อยู่ในภาคต่าง ๆ ด้วย

4. ควรมีการนำแบบวัดคุณภาพชีวิตชุดอื่น ๆ เข้ามาศึกษาให้หลากหลายยิ่งขึ้นเพื่อให้ทราบถึงคุณภาพชีวิตของชาวชุมชนที่ครอบคลุมและเป็นแนวทางในการพัฒนาเกณฑ์ชี้วัดคุณภาพของการเคหะแห่งชาติให้มีคุณภาพและเหมาะสมมากยิ่งขึ้นนำไปสู่แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตชาวชุมชนของการเคหะที่เหมาะสมต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณวิทยาลัยราชพฤกษ์ที่สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ รวมทั้งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่ช่วยทำให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงด้วยดี

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กฤติยา อุนวงศ์. (2554). การประเมินผลสำเร็จของชุมชนที่ได้ดำเนินการตามมาตรฐานการอยู่อาศัยในชุมชนของการเคหะแห่งชาติ กรณีศึกษาโครงการเคหะชุมชนทุ่งสองห้องอาคารเฟลตเช่า. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- กฤษณา ปลั่งเจริญศรี, ดร.บัณฑิต ผังนิรันดร์ และอรุณรุ่ง วงศ์กังวาน. (2554, กันยายน – ธันวาคม). *บุพปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทร ในเขตกรุงเทพมหานคร*. วารสารสมาคมนักวิจัย (Journal of the Association of Researchers) .16 (3) บทคัดย่อ.
- กัญญ์วรา ศรีณรงค์. (2554). การศึกษาความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพและการให้บริการโครงสร้างพื้นฐาน โครงการบ้านเอื้ออาทรชุมชนเมืองพิษณุโลก ของการเคหะแห่งชาติ. ปริญาการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อมมหาบัณฑิต. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- การเคหะแห่งชาติ. (2544). *แผนงานพัฒนาที่อยู่อาศัยและแก้ไขปัญหาชุมชนแออัดในช่วงแผนพัฒนา*

ฉบับที่ 8. การเคหะแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย.

- การเคหะแห่งชาติ. (2545). **โครงการนำร่อง “บ้านเอื้ออาทร”**. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- การเคหะแห่งชาติ. (2546). **รายงานประจำปี 2546**. กรุงเทพมหานคร : การเคหะแห่งชาติ.
- การเคหะแห่งชาติ. (2548). **รายงานประจำปี 2546**. กรุงเทพมหานคร : การเคหะแห่งชาติ.
- การเคหะแห่งชาติ. (2549). **รายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการบ้านเอื้ออาทร**. กรุงเทพมหานคร : การเคหะแห่งชาติ.
- การเคหะแห่งชาติ. (2550). **รายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการบ้านเอื้ออาทร**. กรุงเทพมหานคร : การเคหะแห่งชาติ.
- จักรพงษ์ เกะเย็น. (2554). **คุณภาพชีวิตผู้อยู่อาศัยในชุมชนของการเคหะแห่งชาติในเขตกรุงเทพมหานคร ศึกษากรณีโครงการเคหะชุมชนทุ่งสองห้องอาคารแฟลตเช่า**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- จรัส ดวงสุวรรณ. (2545). **การพัฒนาตนเอง : พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนา**. กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏธนบุรี.
- ฉวีวรรณ เต๋นไพบูลย์. (2549). **ผลกระทบของการพัฒนาบ้านราคาถูกสำหรับผู้มีรายได้น้อยที่มีผลต่อการพัฒนาเมือง: กรณีศึกษาโครงการบ้านเอื้ออาทร รังสิตคลอง 3**. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ฐิตาภรณ์ สุขพัทธ์. (2543). **ประสิทธิภาพในการให้บริการด้านที่อยู่อาศัยโดยการเคหะแห่งชาติ ศึกษาเฉพาะชุมชนโครงการคลองกรุง**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ปัฐวิน วงศ์เสถียร, ปิตุภูมิ ยศปัญญาและเฉลิมพล ศรีสุทธิกุล. (2547). **การศึกษาความพึงพอใจของลูกบ้านเอื้ออาทร กรณีศึกษาบ้านเอื้ออาทรรังสิต คลอง 3 ระยะที่ 1**. คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. (2550). **หมวด 3 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ เล่มที่ 24 ตอนที่ 47 ก. : 23 มาตรา 78, 79, 80 และ 85**. กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ. ศ. 2542**. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์.
- วรรณ กุมารจันทร์. 2543. **คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตภาคใต้ตอนบน**. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วิภาดา วงศ์ขัติ. (2553). **การประเมินโครงการบ้านเอื้ออาทรในจังหวัดลำพูน**. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วิชัย รูปขำดี และคณะ. (2542). **รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์โครงการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงและประชาคมจังหวัด**. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิชนบทแห่งประเทศไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วิภาพร มาพบสุข. (2545). **การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม**. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- วิไลลักษณ์ ตั้งเจริญ. (2540). **วิทยาศาสตร์พัฒนาชีวิต**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ์.

- ศรัณย์ จูฑารีย์. (2550). การนำนโยบายสร้างที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยไปปฏิบัติ: กรณีศึกษาโครงการบ้านเอื้ออาทร. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์). กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศิริ ฮามสุโพธิ์. (2543). ประชากรกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.
- สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม. (2555). การประเมินผลสำเร็จตามมาตรฐานคุณภาพชีวิตการอยู่อาศัยในชุมชนของการเคหะแห่งชาติ ประจำปี 2553. วารสารพัฒนาสังคม ปีที่ 2 ฉบับที่ 14. กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุชาติ หลีกกรด และคณะ. (2541). ผลกระทบคุณภาพชีวิตของผู้ใช้แรงงานในช่วงภาวะเศรษฐกิจตกต่ำระหว่างปี พ.ศ. 2539 – 2541. กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุนิศรา คำเงิน. (2549). การเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยในโครงการที่ก่อตั้งโดยภาครัฐ กรณีศึกษา โครงการบ้านเอื้ออาทรประชาชนิเวณ กับโครงการเคหะชุมชนหลักสี่. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- สุทธิพร บุญส่ง. (2550). คุณธรรมจริยธรรมกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต. กรุงเทพมหานคร : ทริปเฟล กรุ๊ป.
- สุวัฒน์ มหัตถ์นิรันดร์กุล และคณะ. (2540). เปรียบเทียบแบบวัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลก ชุด 100 ตัวชี้วัด และ 26 ตัวชี้วัด. เชียงใหม่ : โรงพยาบาลสวนปรุง.
- โสภาพร ร่มพูลทอง. (2554). การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานบริหารจัดการชุมชนในโครงการบ้านเอื้ออาทร: กรณีศึกษาโครงการบ้านเอื้ออาทรพุทธมณฑล สาย 4, โครงการบ้านเอื้ออาทรพุทธมณฑล สาย 5 และโครงการบ้านเอื้ออาทรพุทธมณฑล สาย 5 (อ้อมน้อย) จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์เคหะพัฒนศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อภิวัฒน์ บุญสาร. (2548). การยอมรับคุณภาพการให้บริการชุมชนและความคาดหวังในคุณภาพชีวิตศึกษากรณี : ผู้อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรบางไผ่ลง ประชาชนิเวณ และหัวหมาก. การประชุมวิชาการประชากรศาสตร์แห่งชาติ. บทคัดย่อ.
- อเนก หิรัญรักษ์. (2539). โครงการศึกษาวิจัยทัศนคติของผู้อยู่อาศัยในโครงการอาคารชุดของ กคช. ศูนย์บริการวิชาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- อัจฉรา นวจินดาและกาญจนา ลุศนันท์. (2543). ปัจจัยทางครอบครัวที่มีผลต่อสุขภาพ. ใน สุขภาพเพื่อชีวิต. หน้า 242. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อัญชลี ภัทรพงศ์สินธุ์. (2543). ปัจจัยสิ่งแวดล้อมทางสังคมและเศรษฐกิจที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนแออัดวัดหนองใหญ่และเคหะรัชดาออเงิน เขตสายไหม กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม). กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อรุณรักษ์ ศรีประเสริฐและกมลทิพย์ ตรีเดช. (2550). ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการซื้อที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทรในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดมหาสารคาม. รายงานวิจัย. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

เอกชัย ศุภวิทยานันท์. (2546). การประเมินโครงการบ้านเอื้ออาทรในการกระจายโอกาสการถือครองที่อยู่อาศัยให้กับผู้มีรายได้น้อย. ภาคนิพนธ์เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. การประชุมวิชาการประชากรศาสตร์แห่งชาติ.

เอกลักษณ์ ผาคำ. (2551). การประเมินผลการดำเนินงานของโครงการบ้านเอื้ออาทรในจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ภาษาอังกฤษ

Maslow, A.H. 1970. **Motivation and Personality**. New York: Harper & Brathers.

Best, John W. (1977). *Research in Education*. (3rd ed). New Jersey : Prentice Hall.

Yamane, Taro. (1967). **Statistic: An Introductory analysis**. 2nd ed. New York: Harper and Row.

แหล่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

กรมสุขภาพจิต. (2555). “เครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกชุดย่อ ฉบับภาษาไทย (WHOQOL – BREF – THAI)”. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.dmh.go.th/test/whoqol/>. (วันที่ค้นข้อมูล : 29 มีนาคม 2555).

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. มาสโลว์. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: http://en.wikipedia.org/wiki/Abraham_Maslow. (วันที่ค้นข้อมูล : 12 มีนาคม 2555).